

**Откаленко О.М. – к.е.н., заступник директора з
фінансово-економічних питань – головний бухгалтер
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
м.Вінниця**

АНАЛІЗ РИНКУ АУТСОРСИНГУ В УКРАЇНІ

Процеси глобалізації, потреба підвищення ефективності в змінному середовищі, розвиток теорії стейкхедерів приводять до необхідності пошуку все нових способів взаємодії між різними суб'єктами ринку. Однією з найбільш поширених форм взаємодії протягом останнього десятиріччя стало застосування аутсорсингу, який активно поширюється у підприємстві.

Основними центрами аутсорсингу вважаються Європа, США і Японія. Однак в останні десятиріччя активно почали долучатися до формування й розподілу аутсорсингових потоків країни Південної Америки, Східної Європи та Азії. Завдяки поширенню й розвитку ІТ Україна стала одним зі світових лідерів аутсорсингових послуг. Тому потрібно теоретично досліджувати та практично намагатись упроваджувати найкращі з моделей аутсорсингу в діяльність підприємств різних видів економічної діяльності.

Як і будь-який новий термін, аутсорсинг не має чіткого визначення з окремо окресленими межами й чіткими ознаками. Фактично поняття «аутсорсинг» використовують як об'єднуюче для багатьох видів активності підприємства із винесенням певних операцій, дій та функцій за межі підрозділу або організації загалом, фокусування на основному майданчику чи виробництві основного продукту тощо.

Сьогодні не існує точної класифікації форм та видів аутсорсингу. Досить часто зустрічається поділ аутсорсингу бізнес-процесів на виробничий і невиробничий, а також окрема категорія «аутсорсинг інформаційних технологій» (ІТ-аутсорсинг).

Нині більшість постачальників аутсорсингу потрапляє до однієї з категорій залежно від виду до послуг, які вони надають своїм клієнтам, зокрема: вхідна служба обслуговування клієнтів, вихідний телемаркетинг, веб-дизайн та розробка, SEO та Інтернет-маркетинг, ІТ-аутсорсинг, віртуальні помічники служб, облік та управління персоналом, маркетинг та підтримка збуту [1].

Найбільш популярним видом аутсорсингу з передачі бізнес-процесів у світі є аутсорсинг бухгалтерського обліку. Держава регулярно змінює правила обліку і звітності, більшість ділянок яких є штрафонебезпечними. Крім того, питома вага середніх та малих підприємств у структурі реального сектору становить у середньому 70–90%. Це призводить до того, що компанії та індивідуальні підприємці прагнуть знизити ризики і починають шукати надійних постачальників бухгалтерських послуг які дають змогу заощадити витрати на заробітній платі штатних працівників бухгалтерії.

Україна як країна, орієнтована на експорт аутсорсингу, поставляє свої послуги здебільшого у США, країни Євросоюзу та Ізраїль. Український ринок ІТ-аутсорсингу на території Центрально-Східного європейського регіону

входить до числа тих, що швидко розвиваються у зв'язку з наявністю висококваліфікованих фахівців та невисоких витрат на персонал [2].

Україна посіла 20 місце у глобальному рейтингу The 2019 Global Services Location Index Top 20 [3]. Однак при цьому за версією Bloomberg Україна посіла шосте місце у ТОП-10 самих нещасних економік у світі.

Відсутність офіційної статистики, яку, як правило, аналізує та систематизує Державна служба статистики України, – ще одна з негативних рис на ринку аутсорсингових послуг. Головна причина цієї проблеми – відсутність аутсорсингової діяльності як виду економічної діяльності в КВЕД 2010.

Всього в Україні на підставі відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (ЄДР) виявлено 143 аутсорсингових підприємств в Україні.

Географічне розташування аутсорсингових підприємств переважно знаходяться в містах з мільйонним населенням. Однак поступово тенденції змінюються й аутсорсингові підприємства починають з'являтися в областях та районах. Як правило, це стосується аутсорсингових підприємств, які надають послуги тільки на території України та співробітники, які можуть надавати аутсорсингові послуги виключно українською та російською мовами. Найбільша кількість аутсорсингових підприємств зареєстрована в м. Києві та м. Харкові (рис. 1). У м. Києві, як правило, аутсорсингові підприємства прагнуть виходити на міжнародний та європейські ринки. І, як наслідок, головною вимогою до найманих працівників – вільне володіння іноземними мовами, у зв'язку з тим, що аутсорсингові послуги вже надаються виключно іноземними мовами. А відтак, найвища заробітна плата у співробітників, які працюють на аутсорсингових підприємствах, у м. Києві у порівнянні з регіонами.

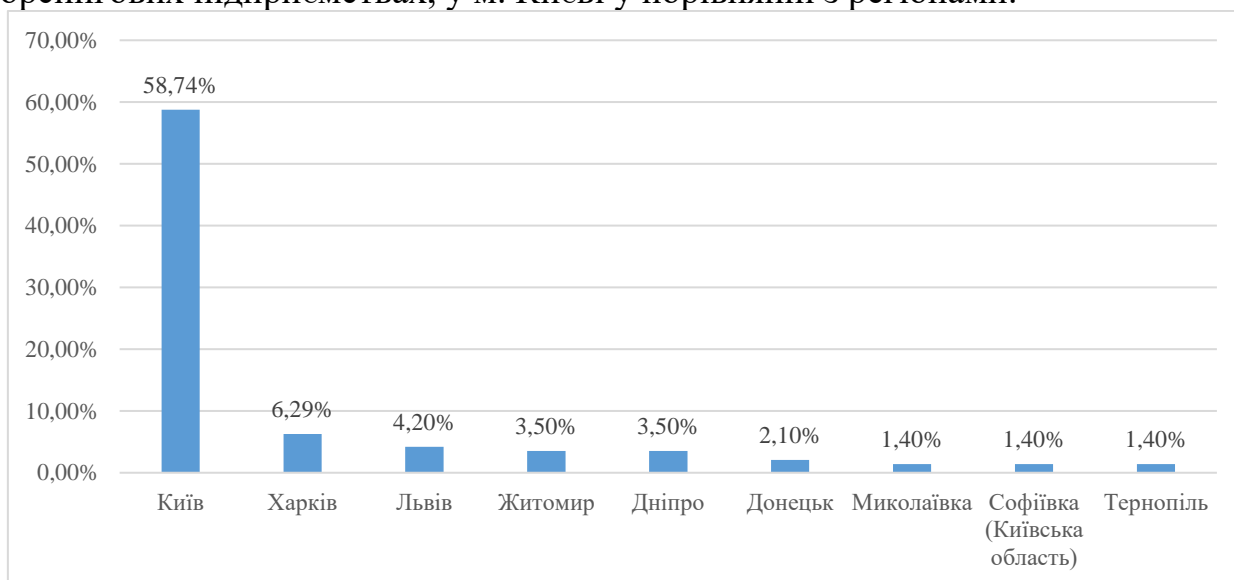

Рисунок 1 – Місцезнаходження аутсорсингових підприємств в Україні станом на 2019 р., у %

В Україні більшість засновників аутсорсингових підприємств обирають організаційно-правову форму у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю. Проводячи аналіз аутсорсингових підприємств, користуючись інформацією з офіційного Реєстру платників єдиного податку та Реєстру

платників ПДВ можливо підкреслити, що аутсорсингові підприємства використовують в своїй господарській діяльності загальну систему оподаткування (81,82%).

Аналізуючи рейтинг аутсорсингових бізнес-процесів в Україні (рис. 2), можна прийти до висновку, що однією з лідируючих сфер, які залучають аутсорсингові бізнес-процеси в Україні, є логістика. За результатами досліджень холдингу «ANCOR» [4], 36% респондентів визнали, що їхні компанії передають бізнес-процеси на аутсорсинг; серед них ІТ-послуги займають 40,5%, логістика – 35,1%, ресурсне забезпечення виробничих процесів – 27,0%, маркетингові послуги – 21,6%.

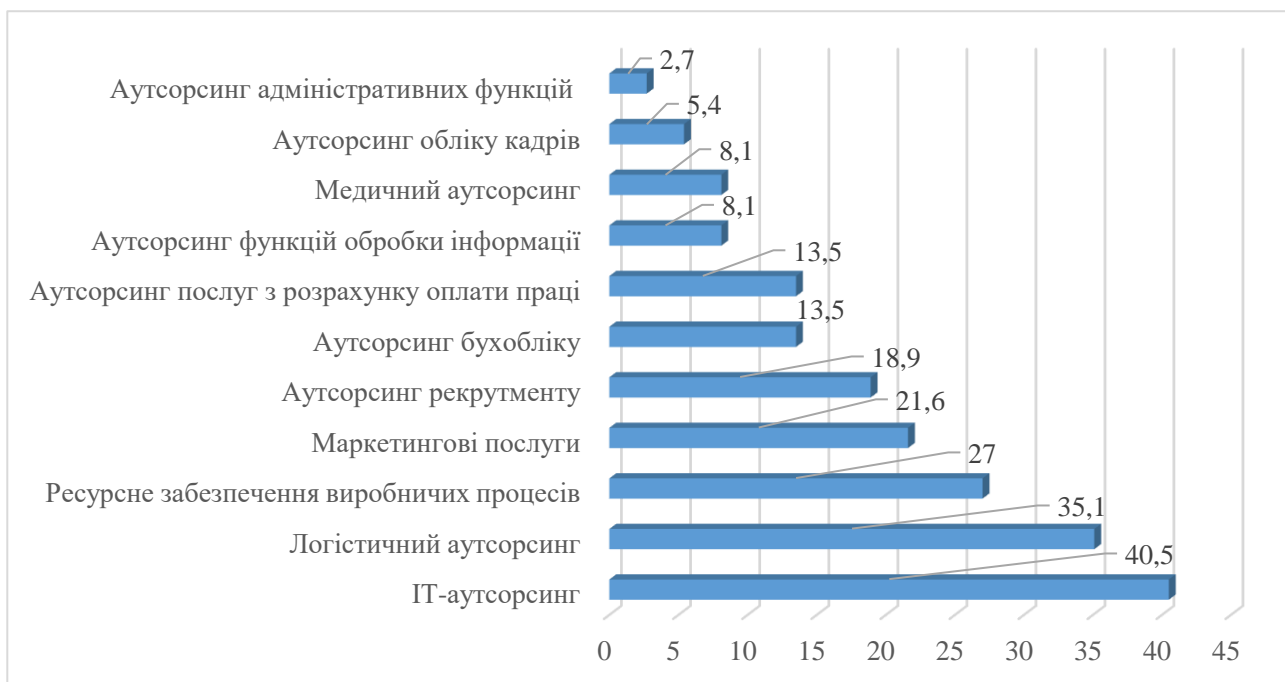

Рисунок 2 – Рейтинг аутсорсингових бізнес-процесів в Україні, % [96]

Серед чинників привабливості України для зарубіжних аутсорсингових компаній виділяють такі [5]:

- зрілий та динамічний ІТ-ринок;
- значна кількість висококваліфікованих спеціалістів, які володіють передовими технологіями;
- розвинена система освіти, велика кількість університетів та науково-дослідних установ;
- високий рівень володіння англійською мовою серед працюючого населення;
- процеси економічної та політичної трансформації, орієнтовані на бізнес-моделі Заходу;
- вигідне географічне розташування;
- культурна спорідненість із Західною Європою та географічне розташування.

Разом із тим ми вважаємо, що Україна недостатньо швидко розвивається на світовому ринку аутсорсингу й усе ще важко конкурує зі світовими лідерами ІТ-

аутсорсингу. Основною причиною цього є недостатня ступінь підготовленості ринку до повноцінного застосування аутсорсингової моделі.

Список використаних джерел:

1. Chris Ducker What is Outsourcing and How Does it Actually Work, Anyway. 2010. URL: <https://www.chrisducker.com/howoutsourcing-woks/>.

2. Смирнова Т. А., Голей Ю. М. Тенденції розвитку українського ринку аутсорсингу ІТ-послуг. *Стратегія економічного розвитку країн в умовах глобалізації*: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених і студентів URL: http://confcontact.com/2014_02_meshko/39_Smyrnova.htm.

3. The 2019 Global Services Location Index Top 20. URL: <https://www.atkearney.com/digitaltransformation/gsli>.

4. The Statistics Portal. URL : <https://www.statista.com/statistics/189788/global-outsourcing-market-size/>.

5. Барбаш А. Аутсорсинг в Україні: тенденції и прогнози. URL : <http://www.it4business.ru/business/2149/>.